

Idegen nyelvű gyűjteményfejlesztés megyei gyakorlatban*

Az egri Bródy Sándor Könyvtár idegen nyelvű gyűjteménye az általános gyűjtőkörű közkönyvtáron belül található tematikus különgyűjtemény, amelynek a kialakítását a '80-as évek közepén, az idegen nyelvek iránt felerősödött érdeklődés hatására kezdtük el.

Még tízéves sem voltam, amikor először mentem németóra szombat délelőttönként, angolul pedig tizenkét éves koromban kezdtem tanulni. Az elsődleges motiváció nem a szülői noszogatás, vagyis a majdani jobb érvényesülés lehetősége volt, hanem a kíváncsiság, amihez a különlegesség érzése is társult. Úgy éreztem, beleláthatok egy általam kevésbé ismert világba, életmódba, hogy magam is különlegessé válok.

Az idegen nyelvi gyűjtemény kialakításának és fejlesztésének célja amellet, hogy támogassuk a nyelvi képzést, nyelvtanulókat és oktatókat, segítsük a nyelvismeret szinten tartását, tájékoztassunk a nyelvtanulás, tanítás új tendenciáiról, az is volt, hogy kielégítsük ezt a fajta kíváncsiságot, a nyelvek, a nyelvtanulás iránti érdeklődést. Azóta is folyamatos törekvésünk, hogy a gyűjtemény ne csak hasznos, hanem érdekes is legyen.

A gyűjtemény elhelyezése

A gyűjtemény 2008-tól a zenei részleggel került egy térbe és közös szervezeti egységbe. Ezzel a költözéssel egy technikai felszereltségében, berendezésében és szolgáltatásaiban is megújult, modernebbé vált könyvtárrész kezdhette újra a működését.

A gyűjtőkör, a beszerzés módjai, forrásai

Úgy gondoljuk, nyelvet tanulni mindenből lehet, viccesen azt is mondhatnánk, a szakácskönyvtől a daloskönyvig minden idegen nyelven írt szöveg alkalmas a nyelvtanulásra is, ha az nyelvileg korrekt.

A kezdeti években, a gyűjtemény megalapozásakor, szinte mindent befogadtunk, amihez hozzá tudtunk jutni. Ebbe beletartoztak a nagyobb könyvtárakból, a külföldi kulturális intézetek könyvtáraiból leselejtezett és számunkra felajánlott dokumentumok is. Sok értékes és kevésbé jól használható könyvvel bővült így a

* Az Országos Idegennyelvű Könyvtárban, 2012. szeptember 26-án megrendezett *Idegen nyelvű gyűjtemények és szolgáltatások* című konferencián elhangzott előadás szerkesztett változata.

gyűjtemény. Az ajándékozás kezdetben legalább akkora, ha nem nagyobb szerepet játszott a gyűjtemény építésében, mint a vásárlás. Kaptunk könyveket magánszemélyektől, külföldi alapítványoktól. A nagy ajándékozók között tartjuk számon a kiadókat is. A mai napig rendszeresen a könyvtárban a kiadói tájékoztatók, könyvbemutatók, workshopok. Az Országos Idegennyelvű Könyvtár a nemzetiségi könyvellátás keretében európai kis nyelvekkel gyarapította, és rövid kihagyás után most újra gyarapítja majd a gyűjteményünket. Fontos szerepet játszottak a gyűjtemény fejlesztésében a Magyarországon működő kulturális intézetek is, nélkülük ma ez a gyűjtemény nem lenne az, ami. Meg kell említenem az Olasz Intézetet mint egyszeri adományozót, a Francia Intézetet, amely a kapcsolat megszakadása után is az egri Francia Klubon keresztül még évekig támogatta a gyűjteményt.

A Goethe Intézettel, amelynek partnerkönyvtára lettünk, és a British Councilal ma is kivételes az együttműködésünk, az intézetek a mai napig támogatják a gyűjtemény fejlesztését. A kapcsolat azonban nem ezért kivételes. Évente több, a gyűjteményhez kapcsolódó, arra épülő rendezvényt bonyolítunk le a segítségükkel, amelyek nemcsak jó szórakozást, hasznos, ingyenes és igényes időöltést biztosítanak az érdeklődőknek, hanem informatívak is, segítik a nyelvtanulást és erősítik a nyelvek iránti elkötelezettséget, érdeklődést.

A megvásárolható, beszerezhető választék mostani bősége csak lassan alakult ki, nem volt magától értetődő, hogy a nagyobb nyelvekből szinte minden könyvet be tudunk szerezni, amit szeretnénk. Az *Új Könyvek* csak kevés és szinte kizárólag magyar kiadású idegen nyelvi anyagot ismertetett, sokszor azzal a meghatározással, hogy nem könyvtári anyag. Ekkor alakítottuk ki azt a beszerzési stratégiát, hogy a kiadók katalógusaira és sokféle profilú, eltérő tartalmú idegen nyelvű anyagokat forgalmazó könyvesboltok kínálatára támaszkodva bővítjük a gyűjteményt. Ebbe beletartoztak és beletartoznak ma is az egyetemi jegyzetboltok, a nyelvviskolák, vizsgaközpontok, kiadók által fenntartott üzletek is, valamint egy egri vállalkozás, a School Idegennyelvű és Tankönyvbolt, amely rugalmasságával, remek üzleti szellemével, és megbízhatóságával segítette a gyűjteményünk építését.

A pár évvel ezelőtt még sok leleményességet és erőfeszítést igénylő tevékenység ma az internettel egyszerűbbé vált. Ez nagymértékben hozzájárul a gyűjtemény sokrétűségének megőrzéséhez.

A beszerzés fontos összetevője az a folyamatosan frissülő dezideráta-lista is, amely a nem teljesíthető használói kéréseket, látogatóink javaslatait gyűjti össze.

A gyűjtemény szerkezete, a gyűjtés határai

A gyűjtemény jelenleg 54 nyelv kiadványait közvetíti az érdeklődők számára. (A nyelvek felsorolása megtalálható honlapunkon.)

Állományunkban nyomtatott és elektronikus dokumentumok egyaránt találhatóak.

A gyűjtemény fejlesztésének alapelvei, hogy minden nyelvtanuló találja meg a számára fontos anyagot az állományban minden nyelvtanulási szinten és minden életkorban. A nyelvtanárok találjanak modern elméleti és gyakorlati szakirodalmat a legelterjedtebb nyelvekből. Rendelkezzünk olyan irodalmi szövegekkel, amelyek segítik a nyelvfejlesztést és a nyelvtudás szinten tartását és még szóra-

koztatóak is. Arra törekszünk, hogy a gyűjtemény praktikus, jól használható legyen.

Az állomány nyelvek szerinti megoszlása nem arányos. Követi a nyelvek világban való elterjedtségét, a tanulásuk iránti igényt.

Ma olyan nyelveket tanulnak az emberek, amelyeket anyanyelvként is nagyon sokan beszélnek, vagy amelyeket a gazdasági, tudományos, kulturális érintkezésben jól lehet használni. És bár sokan próbálkoznak az önálló tanulással, természetesen az is fontos, hogy legyen a közelben olyan nyelvi kurzus, amihez csatlakozni lehet, olyan nyelvtanár, akitől órákat lehet venni. A nyelvek népszerűsége, keresettsége függ a nyelvi divatoktól, egyéni ambícióktól és a helyi adottságoktól is. Ezek a szempontok tükröződnek a gyűjtemény fejlesztésében. Mindig is igyekeztünk összhangban lenni a helyi oktatási intézményekben, nyelviskolákban mutatkozó igényekkel.

Legtöbb dokumentum a nyelvek közül a nemzetközi érintkezésben legtöbbet használt angol nyelven található. Az angolra ma már úgy tekintünk, mint közvetítő nyelvre, amellyel a világ bármely pontján el lehet boldogulni.

A dokumentumok megoszlását számokban a legegyszerűbben az alábbiak szerint tudom érzékeltetni:

10 000 körüli az angol, 5000 körüli a német nyelvű, 1000 körüli a francia, az olasz és a spanyol nyelvű gyűjteményrész. Nyelvenként 50–100 dokumentumot kínál a gyűjtemény a környező országok és a nálunk élő nemzetiségek, kisebbségek nyelvéből (pl. lengyel, orosz, görög, cigány nyelvváltozatok). 30 dokumentumot kínálunk a kevésbé elterjedt európai és a nagyobb Európán kívüli nyelveken (pl. svéd, finn, cseh, holland, japán, kínai, arab). Egy-egy dokumentumot olyan kis, kevésbé ismert, kevésbé „népszerű” nyelvekből, mint az albán, az észt, a lett vagy a tibeti nyelv.

Ugyan nem tömeges az igény, de mindig van, aki kíváncsi, néhány nehezen hozzáférhető, nehezen megtanulható és kevesek által tanult nyelvre, mint a kínai, az arab vagy a japán, amelyek tudása éppen különlegessége miatt adott esetben nagyon hasznos is lehet.

Egy-egy kisebb európai nyelv is divatossá, felkapottá és keresetté válik időszakonként. (Ez történt a hollanddal pár éve.) Az ilyen típusú nyelvekből nem rendelkezünk nagy kínálattal, de a nálunk megtalálható nyelvi anyagok segítségével az érdeklődők megismerkedhetnek a legfontosabb szavakkal, megnézhetik, hogyan épül fel egy-egy mondat, milyen a nyelvtan szerkezete, milyen az írásmód, megtudhatják milyen a nyelv hangzása.

A gyűjtemény tehát a nyelvtanulást és nyelvoktatást öleli fel, nem tartalmaz nyelvészeti szakkönyveket és az egyes nyelvterületek irodalma és történelme, földrajza terén is csak általános, kiinduló tájékoztatást nyújt az adott ország nyelvén egy-egy dokumentum formájában. Ezt is csak a nagyobb nyelvek esetében. A több központú nyelvek terén nem gyűjti, nem bocsájtja rendelkezésre a nyelvváltozatokat. Ennek anyagi és „helybeli” okai vannak. Az Eszterházy Károly Főiskola könyvtárának idegen nyelvi gyűjteménye, illetve az ott működő Amerikai Kuckó állománya jól kiegészíti ezeket a gyűjteményi hiányosságainkat.

Az állomány gerincét a kurzuskönyvek, a feladatgyűjtemények, leíró nyelvtanok, a nyelvi készségeket (beszéd, írás, olvasott és halott szövegértés) megalapozó és fejlesztő anyagok, vizsgafelkészítők adják. Fontos része a gyűjteménynek a nyelv-

tanárok számára kialakított tanári forrásgyűjtemény, amely elméleti és gyakorlati módszertani segédanyagot nyújt a nyelvtanároknak a legelterjedtebb nyelvekből: angol, német, francia, olasz, spanyol. A könyveket ma már minden esetben kiegészítik az elektronikus dokumentumok (CD, DVD, CD-ROM, DVD-ROM, mp3). Még megvan az éveken keresztül beszerzett, egykor modernnek számító hangkazetta- és videokazetta-gyűjtemény egy része is, ezeket azonban technikai eszköz híján már csak kevesek használják.

Természetesen nem arról van szó, hogy ellátjuk a nyelvtanulókat az alapkönyvvel, amit évekig használnak majd. A sokféleséget kínáljuk: az állomány kiegészíti a tanuló által használt tankönyvet, több feladatot talál, ugyanazt az anyagot megnézheti több könyvben. Az is előfordul, hogy egy diák tanév közben iskolát és tankönyvet vált, hogy egy nyelvtanuló később csatlakozik egy tanfolyamhoz, és az épp használt szintű kurzuskönyvet már nem érdemes megvennie.

A nyelvtani problémák tanulmányozására is több lehetőséget ajánlunk. A nyelvtanuló vagy nyelvtanár összehasonlíthatja a különböző nyelvvizsgák feladatait is, és több könyvből készülhet egy nyelvvizsga-típusra, mint amennyit az esetek többségében megengedhetne magának.

A gyűjteményben fontos helyük van a szaknyelv elsajátítását segítő dokumentumoknak. Egy nyelv általános szintű elsajátítása a további ismeretszerzés alapja. A szakmai anyaggal, terminológiával, szakmai etikettel kiegészített nyelvismeret iránt nagy az érdeklődés. Elsősorban a marketing, kereskedelem, gazdaság, turizmus, gasztronómia, környezetvédelem témakörökben, de újabban az egészségügy, betegápolás szakterületeken is.

Kiemelt helyet kapnak a gyűjteményben a korszerű, minőségi szótárak. Egy-nyelvű, két nyelvű, illetve általános és szakszótárak találhatóak a gyűjteményben. Egyes szűkebb szakterületek szókincsét négy-öt nyelvű szótárak foglalják össze. Nagyon jól lehet használni a nyelvtanulásban a képes szótárakat, amelyek fejze-tekben egy-egy témakör szókincsét gyűjtik össze, és nemcsak megmagyarázzák, hanem ábrázolják is a szót, illetve kifejezést. Kiemelném az útiszótár-gyűjteményünket, amely útlevélnak, túlélőszótárnak, last minute-nek nevezett divatos új darabokkal gyarapodott az utóbbi évek során. E szótártípus legjobbjai ezen felül nyelvtanulásra is jól használhatók, tematikus szókincsbővítésre, illetve az országra vonatkozó adatok, sajátosságok megismerésére, esetleg gyors ellenőrzésére.

Nagyon sokan keresnek olyan hangzó anyaggal kiegészített nyelvkönyveket, amelyek önálló nyelvtanulásra készültek. Ezek a könyvek úgy vezetnek végig a nyelvi problémákon, úgy szervezik és magyarázzák a nyelvi anyagot, hogy azok nyelvtanár nélkül is használhatók legyenek.

Az 54 általunk gyűjtött nyelv között egy mesterséges nyelv található, az eszperantó, és egy holt nyelv, a latin. Ez utóbbi kultúrtörténeti értékeket őriz, ami miatt bár szókincse nem bővül, nem használjuk a köznapi érintkezésben, mégis helye van a gyűjteményben.

Az eszperantó a cigány nyelvvel együtt pár éve a nyelvvizsgálók jóvoltából hihetetlen karriert futott be a gyűjteményen belül. A legkedvesebb történetem a cigány nyelvvel kapcsolatban az, amikor az egyik közeli, zömében cigány lakosú falu körzeti orvosa jött nyelvkönyvért, mondván, megtanul egy-két szót, pár mondatot a nyelvükön, hátha jobban hallgatnak rá. Mindannyian tudjuk, hogy elég egy köszönés, pár szó, egy törve elmondott mondat a számunkra ismeretlen nyelven – va-

laki anyanyelvén, és megnyílnak a szívek. Talán ez is egy fontos motiváció a nyelvtanuláshoz.

A magyar is idegen nyelvként jelenik meg a gyűjteményben. A hosszabb-rövidebb ideig itt élő külföldiek, illetve az őket tanító tanárok számára tartunk magyar nyelvkönyveket.

A nyelvtudáshoz hozzátartozik a kulturális jártasság, illetve olyan ismeretek sora, amely segíti a boldogulást az adott nyelvterületen. Ezt a célt szolgálja az országismereti anyag, ami a célnyelven nyújt praktikus ismereteket az országokról és az ott lakó emberekről, a nagyobb nyelvek esetében.

Mennyiségben nem nagy, de jól összeválogatott gyűjteménnyel rendelkezünk a nyelvtanulás általános kérdései, a fordítás, a tolmácsolás, a kétnyelvűség témakörökben magyar, illetve angol nyelven.

Gyűjtünk és kölcsönzünk oktató kártyákat, szókérdőíveket, posztereket, plakátokat, nyelvtanító társasjátékokat.

Fontos eleme az állománynak a könnyítettnek vagy egyszerűsítettnek nevezett olvasmányok csoportja. Ez a csoport átmenetet képez a kurzuskönyv és az eredeti szépirodalmi alkotás között, egyszerre nyújt olvasmány- és nyelvi élményt. Kezdőtől a haladóiig több nyelvi szinten lehet érdekes történeteket olvasni. A szövegek megértést ellenőrző kérdésekkel, feladatokkal egészülnek ki, amelyek nemcsak ellenőrzik, hanem el is mélyítik az olvasás során szerzett ismereteket.

A nyelvtanulás, a nyelvtudás szinten tartásának szolgálatában áll a szépirodalmi állomány is.

Eredeti nyelven írt műveket gyűjtünk, csak kevés és esetleges a fordítás. Törekszünk minél nagyobb számú kortárs irodalom beszerzésére, hiszen a nyelv állandóan változik, és a modern nyelvállapotot a mai szövegek tükrözik. Ajánljuk az olvasást azért is, mert a szövegértés elmélyítése, valamint a szókincs gyarapítása mellett a beszédkészség fejlesztésében is segít. Természetesen nem hiányoznak a gyűjteményből a klasszikusok sem, amelyeket elsősorban a felsőoktatási intézmények hallgatói keresnek. Bár sok tanszék felteszi a honlapra a kötelező olvasmányokat, úgy látjuk, folyamatos olvasáshoz a diákok inkább a nyomtatott szöveget választják a képernyővel szemben, ha erre lehetőségük van.

A kétnyelvű könyvek azért hasznosak a nyelvtanulóknak, mert kevesebbet kell szótárzni, és ha esetleg elbizonytalanodnak, a magyar nyelvű oldal rögtön tisztázza a nem pontosan értett részeket. Van néhány olyan nem egyszerűsített irodalmi szöveget feldolgozó kiadvány is a gyűjteményben, amelyekben nincs ugyan fordítás, de az oldalak margóján vagy a lapok alján kellelmesen „kiszótárzva”, pontosan a szövegbe illő kevéssé gyakori szavakat vagy kifejezéseket találja meg az olvasgató nyelvtanuló.

Sok értékes irodalmat és sok olvasmányos, izgalmas, ugyanakkor jó színvonalú bestsellert szerzünk be, hogy az idegen nyelven olvasás a hasznosság mellett jó szórakozás is legyen.

Természetesen szeretnénk mindenből a legújabbat és a legmodernebbet nyújtani. Nem szeretnénk, ha elavult szemléletű és szókincsű nyelvkönyvek terhelnék a gyűjteményt, ezért minden évben alapos vizsgálatnak vetjük alá a dokumentumainkat, és selejtezzük. Vannak azonban olyan nyelvkönyvek, amelyek bár több évtizedesek, mégis bennmaradnak a gyűjteményben. Ennek az az oka, hogy főleg az idősebb korosztályból sokan ragaszkodnak a régi, megszokott könyvekhez, vagy azért, mert

valaha ezekből tanultak, vagy azért, mert a könyvek módszertana hasonlít ahhoz, ahogy negyven-ötven évvel ezelőtt a nyelveket tanították. Talán nyelvkönyvben is van klasszikus, és egy „Báti–Véges”, vagy egy „Czobor–Horlai”, egy zöld színű német tesztkönyv, egy „Karácsony–Tálás” (a második szerző neve helyesen Tálasi Istvánné) még egy kis időre bérletet váltott valamelyik félreeső polcra, mert időről időre valakik még mindig igényt tartanak rájuk. Ezeknek a könyveknek azok a diákok is örülnek, akik régi típusú nyelvkönyveket keresnek a szakdolgozatukhoz.

Folyóirat-állományunk 33 címből áll. Értéke az egyedisége és színessége, valamint az, hogy kiegészíti az eddig ismertetett gyűjteményt, illeszkedik annak egészéhez.

Vannak a gyűjteményben érdekes társasági lapok, módszertani folyóiratok, nyelvtanulóknak szóló, nyelvi szintekhez igazított színes magazinok gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt. A kiadványok egy részéhez CD vagy az internetről letölthető hangzó anyag is kapcsolódik. A lengyel nyelvű *Przemisky Przegľad Kulturalny* az országban egyedül nálunk található meg.

A honlapunkon található rendszeresen karbantartott és bővített linkgyűjtemény segítjük azokat, akik honlapunkat böngésszik. Ezek a listák ingyenesen letölthető hanganyagokra, nyelvgyakorló oldalakra, online szótárakra, nyelvvizsgákkal, fordítással, tolmácsolással kapcsolatos oldalakra hívják fel a figyelmet.

A gyűjtemény elrendezése, feltártsága, „kapcsolatai”

A gyűjtemény egésze online kereshető. Ez számos könyvtárközi kérést eredményez, a megyén belül, de távolabbról is. A feltárás során azt is lehetővé tettük, hogy a nyelvvizsgák megnevezésére, nyelvi szintekre, nyelvkönyv típusokra is keresni tudjunk. Folyamatosan végezzük a szépirodalmi antológiák, dalgyűjtemények analitikus feltárását. A honlapunkon található, rendszeresen bővülő tematikus listák, ajánlójegyzékek egy-egy téma alatt egyesítik, könnyebben fellelhetővé teszik a gyűjtemény különböző darabjait.

Levelezőlistánkon az *Újdonságértésítőn* rendszeresen tájékoztatjuk legújabb szerzeményeinkről azokat az érdeklődőket, akik listánkra feliratkoztak. A könyvtár dinamikus, informatív honlapján rendszeresen a könyvajánlók, könyvismertetések, a gyűjteménnyel, a nyelvtanulással kapcsolatos információk, amiket mindig megosztunk Facebook oldalunkon is.

A tér nem nagy, emiatt időnként zsúfolt is, így nem tudnak egyszerre sokan elmélyülten tanulni. Ezért támogatjuk az otthoni tanulást a hosszabb kölcsönzési idővel, a hosszabbítás lehetőségével. Természetesen örülünk a gyűjteményt helyben használóknak is. Lehet beszélgetni, találkozni, nyelvórát tartani, örülünk, ha jól érzik magukat a használóink.

A gyűjtemény egésze szabadpolcon található, az elrendezésben a praktikumra, az áttekinthetőségre törekedtünk. Az elrendezés alapja a nyelvek betűrendje. Nagyobb nyelvek esetében, számos tematikus vagy formai kiemeléssel segítjük az önálló tájékozódást és böngészést, mint például *szaknyelv, szókincs, érettségi, hangoskönyv*.

A nyelvtanulás nem kizárólag a 25 éven aluli korosztály privilégiuma. A gyűjteményt korra való tekintet nélkül egyaránt használja általános iskolás és nyugdíjas.

Jönnek szülők és nagyszülők, akik nemcsak a kisgyermeküknek, unokáknak választanak valamilyen kedves könyvet, hanem beülnek az angol társalgási klubba, és gyűjteményünkre támaszkodva felelevenítik ismereteiket. Jönnek diákok, nyelvvizsgára készülők, idegen nyelven olvasók, nyelvi kurzusokra járók és önálló nyelvtanulók. Iskolázott és kevésbé iskolázott emberek, akik külföldön szándékoznak a szakterületükön, a szakmájukban elhelyezkedni, és ehhez szeretnék nyelvtudásukat frissíteni, vagy társalgási szintű nyelvismeretre szert tenni.

Fekete Ildikó

Gyűjteményfejlesztés – válság idején*

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár gyűjteményépítése az utóbbi több mint húsz évben hatalmas változásokon ment keresztül, hogy megfeleljen országos feladatkörű nyilvános szakkönyvtári feladatainak. Napjaink forráshiányos időszakában óriási kihívást jelent, hogy a rendelkezésre álló beszerzési módokban (ajándék, köteles példány, vétel, csere) rejlő lehetőségeket maximálisan kiaknázva, tudatos gyűjteményfejlesztéssel alkalmazkodjon a gyűjtőköri szabályzatban megfogalmazott elvekhez, egyben az egyre igényesebb használói elvárásokhoz.

Gyűjteményadatok

A **Könyv, média, periodika adatbázisunk** rekordjainak száma megközelíti a 400 ezret (2012. október 19-i adatok alapján 386 950 a pontos szám, ebből a periodika 1760, a Zeneműtárban elhelyezett anyag pedig 39 053).

Könyvtárunkban jelenleg 148 nyelven lelhetők fel dokumentumok. A nyelvi megoszlás jellemzője, hogy a gyűjteményben kiemelt helyen szerepelnek a nagy világnyelvek, a magyar nyelv, úgy is, mint a műfordítás nyelve, valamint a Magyarországon élő nemzetiségek és a környező országok népeinek nyelvei. Nagyobb nyelvi gyűjtemény még az eszperantó (körülbelül tízezer dokumentum), a finn (2643 dokumentum) és az egykori szomszédos nyelv, a cseh (5290 dokumentum). De szép számmal vannak jelen az egyéb európai (a portugál mellett a skandináv és balti), valamint az ázsiai (kínai, japán) nyelvek dokumentumai is. A nyelvi sokszínűség iránti használói igény az utóbbi években a nyelvtanulást segítő kiadványok népszerűségében is megmutatkozott. Gyakorlatilag nincs olyan nyelvkönyv az afrikansz nyelvtől a kurdon át a zuluig, amelynél ne lenne szép számú kölcsönzési statisztika.

* Az OIK-ban megrendezett *Idegennyelvű gyűjtemények és szolgáltatásaik* című konferencián, 2012. szeptember 26-án elhangzott előadás szerkesztett változata.